

Heldin

Dit beeld eert alle Heldinnen van de Eerste Wereldoorlog uit onze streek, degenen van wie we de namen kennen en degenen die anoniem gebleven zijn.

De Heldin staat op een mooie plek in de Kalmthoutse heide met rondom haar de verschillende landschappen die de heide rijk is, dennenbos, uitgestrekt heidegebied, grasland, eiken en berken, laag struikgewas en zandduinen. De hele dag staat ze in het licht, van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Dan glimlacht de Heldin naar de ondergaande zon.

Maar belangrijker dan de schoonheid is de betekenis van deze locatie.

Achter het beeld bevond zich tijdens de Eerste Wereldoorlog de elektrische draadversperring die in de lente van 1915 door de Duitsers werd geplaatst om de grens te sluiten en te bewaken tussen het bezette België en het neutrale Nederland.

Deze gevreesde 'Doodendraad' was het decor van de heldendaden van de vrouwen die met dit beeld geëerd worden.

Met gevaar voor eigen leven smokkelden deze vrouwen uit Kalmthout en omstreken brieven en mensen door de Doodendraad. Sommigen onder hen werden betrapt door de Duitsers en belandden in de gevangenis. Na de oorlog kregen zij de titel 'Heldin des Vaderlands'.

Mijn bronzen Heldin straalt stoutmoedigheid en blijmoedigheid uit. Zij is dapper en staat ondanks alles op een positieve en blijde manier in het leven. Maar de oorlog brengt ook veel ellende, honger, vernieling en verlies mee. Daarom pinkt de Heldin ondanks haar moedige glimlach ook een traantje weg.

De camouflage van deze dappere vrouwen bestond er in dat ze er altijd - ook tijdens hun smokkelactiviteiten - heel gewoon en alledaags uitzagen. Om dat te symboliseren heb ik in mijn beeld een aantal dagdagelijkse voorwerpen gebruikt, een pollepel, een dakpan, een wasspeld, een vork,... Om de vernieling door de oorlog te verbeelden zijn veel van die voorwerpen kapot. De dood is in mijn beeld aanwezig in de vorm van een knook die op de grond ligt.

De takken, de patine van het brons en de kleur van de zandstenen sokkel zorgen ervoor dat het beeld opgaat in haar omgeving. Tijdens de oorlog probeerden de heldinnen even onopvallend te zijn.

De Heldin is actief, blijft niet bij de pakken neerzitten. Daarom heb ik haar voorgesteld in beweging, snel wandelend, haast rennend, met haar bruut geboetseerde kleren wapperend in de wind, omkijkend, met een vastberaden maar fragiele blik in haar ogen. Een traan rolt over haar wang bij het zien van alle leed dat de oorlog met zich meebrengt. Ze is ook voorzichtig en oplettend. Daarom laat ik haar achter zich kijken. De witte duif (eveneens in brons), het vredessymbool bij uitstek, kijkt ook - net als de Heldin - oplettend achterom. Want vrede is een kwetsbaar iets. Ook in vreedstijd is alertheid en voorzichtigheid geboden. Als je niet oppast, kan de geschiedenis zich vlug herhalen...

De brieven die de Heldin in haar hand houdt zijn haar smokkelwaar. In werkelijkheid waren deze brieven zorgvuldig verstopt, onder haar rokken, of verstopt tussen spullen die ze 'toevallig' bij zich had. Maar ik heb ervoor gekozen om ze een prominente plaats te geven, goed zichtbaar voor de toeschouwer. De brieven zijn tenslotte de reden waarvoor deze heldin haar leven riskeerde.

Sommige delen van mijn beeld zijn heel ruw, andere delen - zoals gezicht en handen - zijn realistisch geboetseerd, maar eigenlijk is elke vierkante centimeter gecontroleerd uitgewerkt, zowel de ruwe gedeelten als de gedetailleerde uitdrukking van handen, ogen, oren, mond en lippen, of de traan die uit een ooghoek opwelt. Enkel de afgegoten voorwerpen (lepel, dakpan, takken, inktfles, fruitpers, knook en... zoek maar verder) zijn hyperrealistisch in brons gegoten, maar verliezen door hun plaats in het beeld hun oorspronkelijke betekenis. Zij worden een metafoor die bijdraagt tot de betekenis van het totale beeld.

Het maakproces van dit beeld is heel intens geweest. Ik stond op met mijn Heldin in gedachten, ik was er - in mijn hoofd en in mijn hart - mee bezig in alles wat ik deed, in alle ontmoetingen, ik zat er mee aan tafel en ik ging er mee slapen. In zekere zin gaat dat zo bij elke creatie, maar bij dit kunstwerk in het bijzonder. Dat had er alles mee te maken dat mijn vrouw Riet gestorven is in de periode dat ik mijn beeld maakte. Haar grootmoeder was een van de Heldinnen van de Eerste Wereldoorlog en de aanleiding tot het maken van dit beeld. Zij smokkelde brieven door de Doodendraad en werd

door de Duitsers gearresteerd en gevangengezet. Voor mij was het dan ook vanzelfsprekend dat mijn vrouw model stond voor Mijn Heldin. Zij stond model voor het beeld en het beeld staat model voor alle heldinnen van de Eerste Wereldoorlog.

Raf Thys

XI.2022

www.rafthys.be